

—καπιταλιστική αναδιάρθρωση
—πολλαπλές καταπιέσεις
—η νέα κανονικότητα
με πρόσχημα τον covid-19

Αναρχική Συλλογικότητα Ανάδραση
Ιούνιος '21

Εδώ και ενάμιση χρόνο βιώνουμε τη μονιμοποίηση του καθεστώτος έκτακτης ανάγκης με πρόσχημα την προστασία της υγείας, συνθήκη που αποτελεί διαχρονικά τη μέθοδο των κρατών για τη νομιμοποίηση πειθαρχικών μέτρων, απαραίτητων τόσο για την καπιταλιστική αναδιάρθρωση όσο και για την ισχυροποίηση της θέσης τους. Η πρόφαση της προστασίας της υγείας αποτέλεσε στην προκειμένη περίπτωση την ιδανική δικαιολογία του κράτους για τον έλεγχο κάθε πτυχής της ζωής μας. Ο εγκλεισμός, η κοινωνική απομόνωση, η κυριαρχία του φόβου και ο αποκλεισμός των δημοσίων χώρων που επέφεραν τα lockdown μας καθιστά προφανές ότι είναι μέτρα αμιγώς πολιτικά και δεν έχουν καμία σχέση με την προστασία από τον ιό. Απεναντίας, στοχεύουν στην πειθαρχηση και την περαιτέρω υποτίμηση της ζωής μας, πάντα σε άμεση συνάρτηση με το πόσο παραγωγικές είμαστε για τα αφεντικά.

1

Με διαγγέλματα περί πολέμου με έναν αόρατο εχθρό, το κράτος επέβαλε τη στρατιωτικοποίηση κάθε πτυχής της ζωής μας ζητώντας εθνική ομοψυχία και ενότητα στην αντιμετώπιση της «κρίσης». Όπως σε κάθε καθεστώ εκτάκτου ανάγκης που αλλεπάλληλα βιώνουμε τα τελευταία χρόνια, το κράτος μας καλεί να παραμερίσουμε τα ταξικά μας συμφέροντα και να υπομείνουμε την περαιτέρω οικονομική μας εξαθλίωση. Την ίδια στιγμή ψηφίζει νομοσχέδια αντεργατικά, αντιεκπαιδευτικά, αντιπεριβαλλοντικά κάνοντας ξεκάθαρο ότι ο covid-19 λειτουργεί ως

επιταχυντής για μια συνολική κρατική και
καπιταλιστική αναδιάρθρωση.

καπιταλιστική αναδιάρθρωση

Μετά την οικονομική κρίση του 2008 , η
“ανάπτυξη” είχε παγώσει, η ρευστότητα -η ύπαρξη
δηλαδή του χρήματος σε μετρητά- είχε φτάσει σε
πολύ χαμηλά επίπεδα ενώ ο πληθωρισμός σε υψηλά.
Οι κεντρικές τράπεζες για να τονώσουν την
οικονομία, επέβαλαν ποσοτική χαλάρωση, τύπωναν
δηλαδή χρήμα και το παρείχαν στην αγορά, και
μείωναν τα επιτόκια σε μηδενικά επίπεδα ή ακόμα
και υπό του μηδενός. Η λογική πίσω απ' αυτό
είναι ότι αφού οι τράπεζες δεν θα μπορούσαν να
αποταμιεύσουν τα χρήματά τους στις κεντρικές
τράπεζες, καθότι θα είχαν ζημιές, θα έπρεπε να
δανείσουν χρήματα σε επιχειρήσεις, ώστε να
δημιουργηθεί ευνοϊκότερο κλίμα για επενδύσεις.
Ο φαύλος κύκλος όπως τον αποκαλεί ο Michael
Hudson δημιουργείται, γιατί οι τράπεζες
εμπορεύονται και προωθούν το χρέος στους
πελάτες τους, οι οποίοι είναι ήδη υπερχρεωμένοι
από δάνεια σε σημείο που δεν μπορούν να αγοράσουν
τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγουν. Δεν
γίνονται επενδύσεις, δεν δημιουργούνται νέες
θέσεις εργασίας, οι αγορές συρρικνώνονται, οι
άνθρωποι χρεωκοπούν και οι εταιρείες δεν μπορούν
να πληρώσουν τις τράπεζες. Το χρέος μετά το 2008,
έχει φτάσει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Το ΔΝΤ

αρνείται να μειώσει τα χρέη καθότι εκπροσωπεί τα συμφέροντα των τραπεζών, το μόνο που μπορεί να πει είναι ότι οι τράπεζες δεν θα έχουν κέρδη μέχρι να υπάρχει ανάκαμψη. Ανάκαμψη όμως δε μπορεί να υπάρξει καθότι οι άνθρωποι αδυνατούν να πληρώσουν τα χρέη τους στις τράπεζες. Οι οικονομικοί κύκλοι μιλάνε για ολική επανεκκίνηση της παγκόσμιας οικονομίας.

Μια χαρακτηριστική εικόνα του σήμερα είναι όταν στις 15/3/2020 η ομοσπονδιακή τράπεζα στις ΗΠΑ μείωσε τα επιτόκια στο μηδέν και ανακοίνωσε ότι θα αγοράσει ομόλογα και δάνεια αξίας 700 δις δολαρίων. Συνεχίζοντας να αγοράζει περισσότερα περιουσιακά στοιχεία, το έλλειμμα του ισολογισμού ξεπέρασε τα 5 τρισεκατομμύρια. Είναι πλέον ξεκάθαρο ότι μιλάμε για νέα οικονομική ύφεση με τους οικονομολόγους να προειδοποιούν ότι θα είναι διαφορετική από τις άλλες στη πρόσφατη οικονομία, καθότι λένε, ότι προέρχεται από υγειονομική κρίση και όχι από προβληματική οικονομία. Αυτό όμως δεν ισχύει, οι οικονομικές κρίσεις είναι η δομική ασθένεια του καπιταλισμού. Η συγκεκριμένη κρίση προέρχεται από τη κακή διαχείριση της προηγούμενης, του 2008.

Σύμφωνα με τον CEO της Euro Pacific Capital ο covid-19 ήρθε και έσκασε τη φούσκα που ήδη υπήρχε. Σε μια συνέντευξή του τον Αύγουστο του 2020, αναφέρει πως η ομοσπονδιακή τράπεζα δεκαπλασίασε τα επιτόκια με την εκλογή Τραμπ λόγω εσφαλμένης αισιοδοξίας, προκαλώντας έτσι

πτώση στο χρηματιστήριο στα τέλη του 2018, μεγαλύτερη και αυτής της Μεγάλης ύφεσης όπου και τελικά σταμάτησε να τα αυξάνει. Για την ακρίβεια την επόμενη χρονιά, τα μείωσε 3 φορές. Η αμερικανική κυβέρνηση ξοδεύει τρισεκατομμύρια δολάρια περισσότερα ακόμα και πριν το κορωνοϊό. Οι κυβερνητικές δαπάνες πλέον πληρώνονται με χρήματα που προέρχονται περισσότερο από δάνεια από ότι από τη φορολογία. Το 51,5% του κάθε δολαρίου που δαπανείται από τη κυβέρνηση σήμερα προέρχεται από δάνεια.

4

Όσον αφορά την Ελλάδα η κατάσταση είναι αντίστοιχη. Το δημόσιο χρέος τον Απρίλιο του 2021 έχει ήδη ξεπεράσει το 235% του ήδη μειωμένου ΑΕΠ, που ισοδυναμεί περίπου με αυτό του 1996. Η ύφεση της εγχώριας οικονομίας πιστοποιείται και από την αύξηση της ανεργίας όπου βάσει των στοιχείων του ΟΑΕΔ, την περίοδο Ιανουαρίου – Μαρτίου του 2020 η ανεργία από 24,6% ανέβηκε στα 25,1%. Εν ολίγης, τα επίσημα στοιχεία του ΓΛΚ και της ΕΛΣΤΑΤ καταδεικνύουν, ότι το 2021 η οικονομία του τόπου, διέρχεται φάση παρατεταμένης ύφεσης σε συνθήκες φοβερής ανόδου του δημοσίου χρέους. Η διαχειρισσιμότητα του είναι μια συνάρτηση πολλών διαφορετικών παραγόντων, μεταξύ των οποίων οι μελλοντικές προοπτικές, η σταθερότητα μίας οικονομίας, η ανεργία, η ανάπτυξη, κλπ. Στην αναζήτηση λοιπόν μιας τέτοιας διαχειρισσιμότητας το κράτος βγάζει επενδυτικά προγράμματα για να προσελκύσει τις ιδιωτικές επενδύσεις σε συνάρτηση με την

συνεχόμενη υποβάθμιση της εργατικής μας δύναμης και τη ψηφιακή -τεχνολογική μεταρρύθμιση των ζώων μας.

Μέσα σε όλα αυτά, ο Klaus Schwab, ιδρυτής του παγκόσμιου οικονομικού φόρουμ, ήδη από το 2016 είχε προαναγγείλει την 4^η βιομηχανική επανάσταση, θέμα που συζητιέται εκτενώς στις συναντήσεις του παγκόσμιου οικονομικού φόρουμ στο Davos. Η ψηφιοποίηση και η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη που βιώνουμε σε όλους τους τομείς της ζωής μας επιφέρουν τερατώδεις αλλαγές στην καθημερινότητά μας. Η συνεχής παρακολούθηση στους εργασιακούς χώρους ή ακόμα και μέσα στα σπίτια μας, για όσες εργάζονται μέσω τηλεργασίας, η υποκατάσταση από αυτοματοποιημένα μηχανήματα και οι ολοένα και πιο παράλογες και υπέρογκες απαιτήσεις από τους εργαζόμενους συνιστούν μια δυστοπική συνθήκη.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται άλλωστε και το νομοσχέδιο Χατζηδάκη, που προβλέπει διπλασιασμό των υπερωριών καθώς και τη μη αποπληρωμή αυτών, καθώς σε αντάλλαγμα η εργαζόμενη θα παίρνει ρεπό. Το δικαίωμα στην απεργία καταργείται, καθώς θα πρέπει να συμπληρώνει το (50+1)% ώστε να κηρυχθεί νόμιμη σε ηλεκτρονική ψηφοφορία, ενώ επιβάλλεται και το μητρώο συνδικαλιστών. Οι δημόσιες υπηρεσίες όπως η επιθεώρηση εργασίας και λοιποί φορείς στους οποίους απευθύνονταν οι εργαζόμενοι ώστε να διεκδικήσουν τα δεδουλευμένα τους αντικαθίστανται από προδικαστικές διαδικασίες,

στις οποίες θα υπάρχει μόνο η δυνατότητα εκπροσώπησης από δικηγόρο. Η κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων και οι κατά συρροή εκδικητικές και αβάσιμες απολύσεις, σε συνδυασμό με όλα τα παραπάνω έρχονται να ισοπεδώσουν τα ήδη διαλυμένα εργατικά μας δικαιώματα.

Εξάλλου όλα αυτή η επίθεση ήταν κάτι παραπάνω από έκδηλη την περίοδο της πανδημίας, όπου οι εργαζόμενες βρέθηκαν κλεισμένες στα σπίτια τους να προσπαθούν να επιβιώσουν με τα πενιχρά επιδόματα που μοίρασε το κράτος, ενώ άλλοι βρέθηκαν να εργάζονται στο πρωτόγνωρο καθεστώς της τηλεργασίας. Κλάδοι όπως των ταχυμεταφορών και των διανομέων εν γένει βίωσαν την υπερεντατικοποίηση και την ελαστικοποίηση των ωραρίων τους, αφού η κατανάλωση μέσω ίντερνετ σημείωσε κατακόρυφες αυξήσεις, με τις εταιρίες να διπλασιάζουν το φόρτο εργασίας και τον τζίρο τους με τον ίδιο αριθμό εργαζομένων. Το ίδιο ισχύει και για τις εργάτριες των εργοστασίων, που εκτίθονταν χωρίς ούτε τα υποτυπώδη μέτρα προστασίας, αφού η παραγωγή δε σταματούσε ακόμα κι όταν υπήρχαν επιβεβαιωμένα κρούσματα στο χώρο. Το κράτος κατάφερε να δημιουργήσει διάφορες δικλίδες ασφαλείας για τους εργοδότες και τις εταιρίες, οι οποίοι είχαν πλήρη φοροαπαλλαγή όσον αφορά την ασφάλιση των εργαζομένων, ενώ σε πολλές περιπτώσεις υπήρχαν καταγγελίες ότι οι εργαζόμενες υποχρεώνονταν σε εργασία (εξ αποστάσεως ή διά ζώσης), παρ' όλο που ήταν δηλωμένες σε καθεστώς αναστολής.

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η εκπαιδευτική αναδιάρθρωση, που είναι κομμάτι της καπιταλιστικής και μπορεί να χωριστεί σε τρία σκέλη. Το πρώτο είναι η ενίσχυση των ταξικών διαχωρισμών στην εκπαίδευση. Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα αποκλείει πολλές μαθήτριες -και φυσικά τις φτωχότερες που δεν έχουν την οικονομική άνεση να πάνε σε φροντιστήριο- από την τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της θέσπισης βάσης εισαγωγής, χαρίζοντας ταυτόχρονα πελατεία στα ιδιωτικά κολλέγια. Το δεύτερο είναι η διαμόρφωση ενός πειθαρχημένου εργατικού δυναμικού. Ο καπιταλισμός απειλεί τους φοιτητές με διαγραφές σε μια κατεύθυνση εντατικοποίησης των σπουδών. Καθιερώνει φοιτητοδικεία ακόμα και για αντιγραφή, ενισχύοντας την ιδέα ότι η κάθε φοιτήτρια πρέπει να κοιτάει την πάρτη της και προβάλλοντας τον καριερισμό. Συνοπτικά, οι φοιτητές που ονειρεύεται το κεφάλαιο είναι το μελλοντικό -ή και τωρινό- φθηνό, πειθήνιο, εξειδικευμένο, τεχνοκρατικό, απολίτικο και αποχαυνωμένο εργατικό δυναμικό. Το τρίτο μέρος είναι η στρατηγική αντιεξέγερσης και η απονομηματοδότηση των πανεπιστημιακών χώρων ως εστίες ανατρεπτικής σκέψης και πράξης. Το κεφάλαιο θέλει πανεπιστήμια άμεσα συνδεδεμένα με την αγορά εργασίας, που θα παράγουν ερευνητικό έργο για τους κατασταλτικούς μηχανισμούς και θα είναι αποστειρωμένα από πολιτικές και κοινωνικές διεργασίες. Γι' αυτό εγκαθιστά σε αυτά μπάτσους, κάμερες και κάρτες εισόδου και ποινικοποιεί τις

καταλήψεις, τις αφισοκολλήσεις και τις μικροφωνικές σε ένα κλίμα επίθεσης σε στέκια, σχήματα και αυτοοργανωμένες δομές εντός των πανεπιστημίων που μάχονται ενάντια στο κυρίαρχο αφήγημα.

Ένα άλλο βασικό κομμάτι της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης είναι η στροφή στην πράσινη ανάπτυξη. Η πράσινη ανάπτυξη, μολονότι προβάλλεται ως προσπάθεια του καπιταλισμού να προστατεύσει το φυσικό περιβάλλον, είναι το ακριβώς αντίθετο, η προσπάθεια του να προστατεύσει τα κέρδη του λεηλατώντας τη φύση. Επιτρέπει την καταστροφή της χλωρίδας, της πανίδας, της φύσης και των περιοχών Natura για χάρη των οικονομικών επενδύσεων. Πρώτο παράδειγμα είναι τα αιολικά πάρκα, που επεκτείνονται συνεχώς με τη δικαιολογία ότι είναι η μόνη λύση ως μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ωστόσο, καταστρέφουν το φυσικό τοπίο και τη βιοποικιλότητα των βουνών μέσω της αποψίλωσης των δασών για τη διάνοιξη δρόμων για την τοποθέτησή τους, της κάλυψης του υπεδάφους με τσιμέντο για τη στήριξη των ανεμογεννητριών, των τεχνητών φραγμάτων ήχου που δημιουργούν και των γιγάντιων πτερύγιών τους. Άλλο παράδειγμα είναι η εξόρυξη υδρογονανθράκων που ρυπαίνει το νερό και την ατμόσφαιρα, επιφέρει την αποψίλωση δασικών όγκων ενώ, συγχρόνως, τα αντικρουόμενα συμφέροντα για αυτούς οδηγούν σε εμπόλεμες συγκρούσεις. Ακόμα, η εξόρυξη χρυσού χρησιμοποιείται ως πρόφαση για την αποψίλωση

δασών και τη ρύπανση της θάλασσας (όπως στις Σκουριές), ενώ η διαχείριση του νερού ιδιωτικοποιείται.

βιοπολιτική διαχείριση αντίσταση στις κρατικές απαγορεύσεις

9 Η διαχείριση του καθεστώτος εξαίρεσης που ονομάστηκε εξάπλωση της πανδημίας ήταν εξαρχής βιοπολιτική. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ο πλήρης έλεγχος της ζωής των υποκειμένων, έπρεπε πρώτα να εξασφαλιστεί η συναίνεση τους, καθώς τα κράτη γνωρίζουν καλά πως η επιβολή της πειθάρχησης από τα πάνω είναι λιγότερο πετυχημένη από την εσωτερίκευση του φόβου και την αυτοπειθαρχία των υποκειμένων, εν προκειμένου την πειθάρχηση του σώματος και των επιθυμιών. Το ίδιο το υποκείμενο καλείται να ανταποκριθεί λοιπόν στο πρότυπο του «υγιούς, υπεύθυνου και προνοητικού» πολίτη, που πειθαρχεί τον εαυτό του πάντοτε με γνώμονα το κοινωνικό καλό. Αυτός, λοιπόν, φέρει και την ευθύνη εξάπλωσης του ιού, όσο το κράτος «αναγκάζεται» να παίρνει μέτρα για τον περιορισμό όσων δεν συναίνεσαν στο πειθαρχικό μοντέλο. Για εκείνους θα εφαρμοστεί τελικά, η παραδοσιακή κατασταλτική και τιμωρητική μέθοδος.

Έτσι, από την εμφάνιση του πρώτου κρούσματος η κρατική/εθνική αφήγηση περί

«ατομικής ευθύνης» αναπαραγόταν αδιάκοπα, προκειμένου να αποδεσμεύσει το κράτος από τις ευθύνες του στην θανατοπολιτική που επιτελεί και συγχρόνως να δημιουργήσει μια κοινωνία ενοχική πλήρως εξαρτημένη από τις εντολές κράτους και ειδικών. Το σλόγκαν «Μένουμε Σπίτι», που παρουσιάστηκε ως αναγκαία συνθήκη για λόγους «κοινωνικής ευθύνης», είναι στην πραγματικότητα ατομικιστικό, καθώς μας καλεί από τη μια να αντιμετωπίσουμε την ασφυκτική αυτή συνθήκη μόνες και μόνοι μας και από την άλλη να βολευτούμε στα προνόμια μας, διατηρώντας ασφαλή τον εαυτό μας και την οικογένεια μας, όσο οι μη παραγωγικοί και οι περισσευούμενες αυτής της κοινωνίας βρίσκονται περισσότερο καταπιεσμένες.

Η συγκυρία αυτή ήταν η καταλληλότερη για το σταδιακό χτίσιμο μιας «νέας κοινωνικότητας» μέσω της οθόνης, όπως ειπώθηκε ανοιχτά και στο πρωθυπουργικό διάγγελμα. Όσο η τηλεργασία και η τηλεεκπαίδευση διαλύουν τις σχέσεις μεταξύ εργαζόμενων/μαθητών/φοιτητριών και αναδιαμορφώνουν τις κοινωνικές σχέσεις, η ανάπτυξη συλλογικών αντιστάσεων γίνεται δυσκολότερη. Οι πρώτες συνέπειες της νέας αυτής κανονικότητας των περιορισμών και των απαγορεύσεων που επιβλήθηκε σε ολόκληρη την κοινωνία είναι φανερές στη ψυχική υγεία μαθητών, φοιτητών και εργαζόμενων. Τα ραντεβού στους παιδοψυχολόγους αυξήθηκαν ραγδαία με χιλιάδες παιδιά να αντιμετωπίζουν ψυχικά προβλήματα από την κοινωνική αποστασιοποίηση και την υπερβολική

χρήση των ψηφιακών μέσων σε μια ηλικία καθοριστική για την διαμόρφωση της κοινωνικότητάς τους.

Ακόμα σκληρότερη είναι η κατάσταση για όσες ζούσαν και προηγουμένως μέσα σε ειδικά καθεστώτα, σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, ψυχιατρικές δομές εγκλεισμού, φυλακές ή τοξικά οικογενειακά περιβάλλοντα. Την ίδια στιγμή που το σλόγκαν «Μένουμε Σπίτι» προωθούνταν ως στάση κοινωνικής και ατομικής ευθύνης και διαφημιζόταν από διασημότητες με τραγουδάκια, χαμογέλα, συνταγές μαγειρικής και «ξέγνοιαστες οικογενειακές φωτογραφίες» οι μετανάστριες παρέμεναν στοιβαγμένες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης σε σκηνές βουτηγμένες στις λάσπες και υπό διαρκή «υγειονομική επιτήρηση», κοινότητες των ρομά βρέθηκαν σε διπλή καραντίνα με τους καταυλισμούς τους να φυλάσσονται ολημερίς από τους μπάτσους απομονωμένοι από την υπόλοιπη κοινωνία. Στις ψυχιατρικές κλινικές οι νοσούντες δεν δέχτηκαν ούτε τη στοιχειώδη ιατρική περίθαλψη, ενώ στις φυλακές κρατούμενοι πέθαιναν στοιβαγμένοι και απομονωμένοι, με τα επισκεπτήρια, που αποτελούν τις μοναδικές ανάσες μέσα στον ασφυκτικό κλοιό του εγκλεισμού να καταργούνται εντελώς. Με κλειστά τα ειδικά σχολεία τα παιδιά με αναπηρίες βρέθηκαν κλεισμένα στο σπίτι ολόκληρα πρωινά χωρίς συνοδούς καθηλωμένα σε μια καρέκλα, ενώ άστεγοι και τοξικοεξαρτημένες παρέμεναν στο δρόμο χάνοντας τις κοινωνικές συναναστροφές που

πρόσφερε η μέχρι πρότινος ζωντανή πόλη, φαγητά, φάρμακα και άλλα είδη που πρόσφεραν αλληλέγγυοι.

Ο περισσότερος χρόνος εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος έκανε φανερότερο το πρόβλημα της έμφυλης βίας με εκατοντάδες καταγγελίες γυναικών σε καθημερινή βάση. Παρά τις πολλαπλές προσπάθειες υποτίμησης του γεγονότος από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αποπολιτικοποιούσαν τα περιστατικά αποδίδοντας τα στο στρες από τον φόβο της πανδημίας, οι καταγγελίες ήταν αμέτρητες και το ζήτημα έγινε αναγκαστικά θέμα επικαιρότητας, το οποίο οι θεσμικοί φορείς φρόντισαν αμέσως να διαμεσολαθήσουν δίνοντας του αφομοιώσιμα χαρακτηριστικά (π.χ. με τοο).

12 Φυσικά από την κρατική/εθνική ατζέντα δεν έλειψε λεπτό η ενίσχυση του ρατσιστικού λόγου. Οι μετανάστες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, οι έγκλειστες στις ελληνικές φυλακές, οι ρομά αλλά και άστεγες και τοξικοεξαρτημένες βιώνουν εντονότερα τον ρατσισμό της ελληνικής κοινωνίας, αφού δεν ήταν λίγες οι φορές που χαρακτηρίστηκαν ως υγειονομικές βόμβες. Παράλληλα, σύμφωνα με την κρατική αφήγηση, όσοι νοσήσουν από τον ιό ή δεν τηρούν τα μέτρα στιγματίζονται και χαρακτηρίζονται ως ανεύθυνοι και υπαίτιοι για την εξάπλωση της νόσου.

Ο κρατικός έλεγχος μεταφέρθηκε σταδιακά και στην κοινωνία, η οποία έγινε ο ουσιαστικός φορέας ελέγχου. Η εξουσία, η επιτήρηση και ο έλεγχος δε λειτουργούν μονάχα καθετοποιημένα

και έτσι στους πολλαπλούς διαχωρισμούς που κατακερματίζουν τους καταπιεσμένους έρχεται να προστεθεί πλέον και η υπευθυνότητα για λόγους «δημόσιας υγείας». Έτσι, εμφανίστηκαν φαινόμενα όπως η ευρεία απήχηση του ρουφιανότηλεφώνου, όπου κανείς κατέδιδε στους μπάτσους τους «ανεύθυνους» γείτονες του ή όπως η παύση των αγώνων και των διαδηλώσεων, καθώς προείχε η διασφάλιση της δημόσιας υγείας, στάση που ενίσχυε τον διαχωρισμό μεταξύ ανεύθυνων διαδηλωτών που συνωσιζονται και υπεύθυνων που «θα λογαριαστούνε μετά».

**_υγιεινισμός
_ιατρικοποίηση
_αναγωγή της επιστήμης σε
κεντρική εξουσία**

Ανέκαθεν η διαχείριση των πανδημιών ήταν κατά κύριο λόγο πολιτική. Οι επιστήμονες από την αρχή έχτισαν το προφίλ μιας πολύ επικίνδυνης κατάστασης, η οποία έχριζε αναγκαία τη λήψη αυστηρών μέτρων. Μιλώντας συνεχώς για αμέτρητους θανάτους, για ανεξέλεγκτη εξάπλωση ακόμα και σε ανοιχτούς χώρους με αποστάσεις και προκαλώντας φόβο και πανικό, οι ειδικοί προετοίμασαν το έδαφος για την αντιμετώπιση του αόρατου εχθρού.

Μέτρα που υπό άλλες συνθήκες θα δημιουργούσαν κοινωνικό αναβρασμό, καθώς

στερούσαν στοιχειώδεις ελευθερίες
παρουσιάστηκαν ως προτάσεις των «ειδικών», τις
οποίες το κράτος υποτίθεται πως εφαρμόζε
αναγκαστικά. Έτσι, όντας τα μέτρα ντυμένα με
υγειονομικό περιτύλιγμα εξασφαλίστηκε μια ευρεία
κοινωνική συναίνεση και συγχρόνως προσδόθηκε στα
μέτρα αντικειμενικότητα, με την οποία λανθασμένα
έχει ταυτιστεί η επιστήμη.

Στο πλαίσιο αυτό όλα τα μέσα αναπαρήγαγαν
τις ίδιες ειδήσεις και καλούσαν μονάχα μέλη της
επιστημονικής κοινότητας που λειτουργούσαν σε
πλήρη σύμπλευση με το κράτος. Συγχρόνως,
αποσιωπούνταν όσοι ασκούσαν κριτική στα μέτρα,
ακόμα και επιστήμονες και χαρακτηρίζονταν
συνωμοσιολόγοι και επικίνδυνοι.

14 Από την αρχή το κράτος πρόβαλλε συστηματικά
ως μοναδική μορφή αντίδρασης θρησκευτικές και
ακροδεξιές ομάδες, οι οποίες όλα αυτά τα χρόνια
υιοθετούσαν συνωμοσιολογική ρητορική. Έτσι,
δημιούργησε ένα κλίμα, ώστε οποιαδήποτε
αμφισβήτηση των επιστημονικών στοιχείων και των
υγειονομικών μέτρων να ταυτίζεται αυτομάτως με
εκείνες. Ακόμα και επιστήμονες που εξέφραζαν
διαφορετική άποψη απειλούνταν με διαγραφές και
κυρώσεις.

Η επιστήμη δεν είναι ουδέτερη, αφού για
άλλη μια φορά λειτουργεί ως όχημα για την
εφαρμογή κρατικών στοχεύσεων, τη δημιουργία
αποκλεισμών και τον περαιτέρω κοινωνικό έλεγχο.
Άλλωστε, δεν ήταν λίγες οι φορές που ιστορικά η
επιστήμη έδρασε ως κύριος διαμορφωτής

ρατσιστικών, ομοφοβικών και συντηρητικών αντιλήψεων. Χαρακτηριστικά ιστορικά παραδείγματα είναι η υποτιθέμενη επιστημονική απόδειξη της ανωτερότητας της άριας φυλής, της ανωμαλίας των ομοφυλόφιλων, της ανίατης τρέλας κ.α.). Ιδιαίτερα, η ιατρική επιστήμη επιλέγει ιστορικά κατασταλτικές μεθόδους και εδραιώνει διαχωρισμούς μεταξύ υγιών και μολυσματικών, φυσιολογικών και ανώμαλων ή ψυχικά νοσούντων. Από τον εγκλεισμό σε ψυχιατρικά ιδρύματα μέχρι την υποχρεωτική ιατρική πράξη πάνω σε σώματα που διαχωρίζονταν και ταξινομούνταν σε περιόδους «πανδημιών», η ιατρική δεν μπορεί να αποτελέει ένα πεδίο άνευ κριτικής, καθώς έχει συναινέσει σε πολλαπλές περιπτώσεις διακρίσεων και βασανισμών.

Έτσι, φθάνουμε σήμερα σε μια ακόμα περίπτωση που οι διαχωρισμοί μεταξύ μας (αυτήν την φορά στη βάση της υπευθυνότητας και των εμβολιασμών) έρχεται με ιατρική σφραγίδα. Όσο δυστοπικό και αν μοιάζει, οι αποκλεισμοί όσων για οποιονδήποτε λόγο δεν συναίνεσαν στην έμμεση επιβολή του εμβολίου ήρθαν ως μια πρώτη δοκιμή για την επικράτηση πιστοποιητικών υγείας και ελέγχου ιατρικών φακέλων ως κριτήριο για να μπορεί κανείς να εργαστεί, να διασκεδάσει, να ζήσει, καθιστώντας σαφές πως ακόμα και η υποτυπώδη αναγνώριση της αυτοδιάθεσης του σώματος ακυρώνεται στην πράξη.

Η ιατρική πράξη βρίσκεται πλέον σε κάθε πεδίο. Self test για να παμε οπουδήποτε, σε

πολλαπλά σημεία γιατροί ελέγχουν την κατάσταση της υγείας μας, πιστοποιητικά επιβεβαιώνουν πως πληρούμε τις προϋποθέσεις για πιθανές προσλήψεις. Και εύλογα αναρωτιόμαστε, γιατί αύριο να μην χρειάζεται να επιβεβαιώσουμε στα αφεντικά μας πως δεν πάσχουμε από κάποιο χρόνιο νόσημα πριν μας προσλάβουν και αναγκαστούν να μας πληρώσουν τις αναρρωτικές άδειες; Το ζήτημα των πιστοποιητικών εμβολιασμού είναι, λοιπόν, πολύ πιο σύνθετο από την συζήτηση γύρω από τα οφέλη ενός εμβολίου ή τις προβληματικές που πιθανότατα φέρει, όταν κυκλοφορεί με ταχύτατους ρυθμούς παρακάμπτοντας κάθε πρωτόκολλο. Αφορά πολύ περισσότερο τον συνεχή έλεγχο της κατάστασης της υγείας μας, την παραβίαση του ιατρικού απορρήτου και εν τέλει τη δημιουργία ενός διπόλου εντός της κοινωνίας, στο οποίο οι ανεμβολιαστοί ταυτίζονται με τους μiasματικούς άλλων ιστορικών περιόδων.

Η συμβολή των ψηφιακών μέσων στη διαμόρφωση της νέας αυτής κανονικότητας προβλέπεται καθοριστική. Τα ψηφιακά μητρώα και η καταγραφή των νοσήσεων μπορεί να συνδεθεί με τη συνολική κατάσταση της υγείας, τη φροντίδα του σώματος και της διατροφής. Ο υγιεινισμός που προωθείται με κάθε τρόπο τα τελευταία χρόνια προσπαθεί να χτίσει σταδιακά ανθρώπους που επιτηρούν αδιάκοπα τους εαυτούς τους και προκειμένου να παραμείνουν υγιείς και ως εκ τούτου παραγωγικότεροι για τα αφεντικά στερούνται «κακές» συνήθειες και απολαύσεις. Κάθε πτυχή της ζωής ιατροκοποιείται

και η αυτοπειθαρχία ονομάζεται κοινωνική υπευθυνότητα. Τελικώς, η υγεία γίνεται ο αυτοσκοπός, ακόμα και αν χρειάζεται στο όνομα αυτής να θυσιαστεί η ελευθερία.

Όλο αυτό το διάστημα η ανάγκη που είχαμε όλα μας να συλλογικοποιήσουμε τους φόβους και τις αρνήσεις μας γέννησε νέες ομαδοποιήσεις, παρεμβάσεις, αγώνες. Παρά το αρχικό πάγωμα που η νέα αυτή κατάσταση έφερε δυστυχώς στις κινηματικές διαδικασίες, ομάδες καταπιεσμένων αντιστάθηκαν στη νέα κανονικότητα, αμφισβήτησαν τις απαγορεύσεις και προσπάθησαν να βρουν συλλογικά απαντήσεις στο φόβο που και οι ίδιες ένιωθαν. Από την εξέγερση στις γυναικείες φυλακές Θήβας τον Απρίλη του '20, την εξέγερση των μεταναστών στο κολαστήριο της Μόριας τον Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου και στο κέντρο κράτησης της Κορίνθου τον Μάρτη του '21 έως τις πορείες που διαλύθηκαν βίαια, τις εξεγερσιακές στιγμές της Ν. Σμύρνης, τις καθημερινές αρνήσεις και τις παραβιάσεις των απαγορεύσεων κυκλοφορίας παρά το φόβο του προστίμου, η κανονικότητα αμφισβητήθηκε με τον έναν ή τον άλλον τρόπο από κομμάτια της κοινωνίας.

The first part of the paper discusses the importance of the research and the objectives of the study. It highlights the need for a comprehensive understanding of the subject matter and the role of the researcher in this process. The second part of the paper presents the methodology used in the study, including the data collection methods and the analysis techniques. The third part of the paper discusses the results of the study and the conclusions drawn from the findings. The final part of the paper provides a summary of the key points and offers suggestions for future research.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of scientific inquiry. The data was collected from a representative sample of the population, and the analysis was performed using advanced statistical techniques. The results of the study are presented in a clear and concise manner, allowing for a thorough understanding of the findings. The conclusions drawn from the study are based on the evidence presented and are supported by the data.

The study has several limitations, which are discussed in the paper. These limitations include the sample size, the duration of the study, and the potential for bias. Despite these limitations, the study provides valuable insights into the subject matter and contributes to the existing body of knowledge. The findings of the study have important implications for practice and policy, and they provide a basis for further research in this area.

In conclusion, the study has shown that the research is a complex and multifaceted process that requires a deep understanding of the subject matter and a commitment to scientific rigor. The findings of the study are significant and provide a valuable contribution to the field. The study also highlights the importance of ongoing research and the need for a continuous effort to advance our understanding of the world around us.